

ው ሣ ኔ

1. የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 08449 የሰጠው ብይን እና የፌ/ክፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 37119 የሰጠው ትዕዛዝ ተሸሯል።
2. ጉዳዩ በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ አንቀጽ 341/1/ መሠረት ወደ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤቱ ተመልሶ የፍሬ ነገር ክርክር ውሣኔ እንዲያገኝ ብለናል። ይፃፍ።
3. ግራ ቀኙ ወጪያቸውን ይቻሉ ብለናል። መዝገቡን ዘግተን ወደ መዝገብ ቤት መልሰናል።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ነ/ዓ

283

የሰ/መ/ቁ. 25306
ጎዳር 12 ቀን 2000

ዳኞች፡- መንበረፀሐይ ታደሰ
ፍስሐ ወርቅነህ
መስፍን እቁበዮናስ
ተሻገር ገ/ሥላሴ
አብዱራሂም አህመድ

አመልካች፡- አቶ ተስፋዬ ገለቱ - ጠበቃ በፀሎት መኮንን ቀረቡ።

መልስ ሰጪ፡- የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ - ነ/ፈ.ጅ ታሪኪ ላዕክ

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

የአሁኑ አመልካች ሐምሌ 4 ቀን 1995 ዓ.ም. በአሁኑ መልስ ሰጭ እና በሥር ጣልቃ ገብ በነበሩት በአቶ ሃይደር ከቢር እና በፈንታሌ ወረዳ ፍ/ቤት ላይ መስርቶት የነበረው ክስ፣ በመልስ ሰጭ ባንክ አዲስ ከተማ ቅርንጫፍ በሂሣብ ቁጥር 1011 ከነበረው የተንቀሳቃሽ ሂሣብ ውስጥ ሳይፈረድብኝና በአፈ.ፃፀም ሳልገደድ ባንኩ ከፈንታሌ ወረዳ ፍ/ቤት ታዘገፈ

ከፍያለሁ በማለት ብር 135,912.08 /አንድ መቶ ሰላሣ አምስት ሺህ ዘጠኝ መቶ አስራ ሁለት ብር ከዜሮ ስምንት ሳንቲም/ ወጭ በማድረግ ከፍሏል። በመጨረሻም ከፈንታሌ ወረዳ ፍ/ቤት የተሰጠ የክፍያ ትዕዛዝ የሌለ መሆኑና ባንኩ የከፈለው በተጭበረበረ ሰነድ መሆኑን ገልጬ ያለአግባብ የከፈለውን ገንዘብ ወደ ሂሣብ እንዲያስገባልኝ ብጠይቅ እምቢተኛ በመሆኑ፣ የሥራ ግዴታውን ባለመወጣት የከፈለውን ክስ የቀረበበትን ገንዘብ ከወለዱና ከወጭና ኪሣራ ጋር እንዲከፈለኝ በማለት ጠይቋል። የአሁኑ መልስ ሰጭ በበኩሉ በሰጠው መልስ፣ ክፍያ የፈፀመባቸው ትዕዛዞች የመጡት ከፍርድ ቤት መሆኑንና ማንተሞቹም ትክክለኛ መሆናቸውን አምኖ የከፈለ መሆኑን ገልጾ ፊርማው የዳኛው ስለመሆኑ የማረጋገጥ ግዴታ የሌለበት መሆን በመግለጽ መልስ ሰጥቷል። የሥር ፍ/ቤት የግራ ቀኙን ክርክር መርምሮ ባንኩ ሐሰተኛ ነው ተብሎ ሊታወቅ በማይችል የፍርድ ቤት ትዕዛዝ መሠረት የከፈለ በመሆኑ በኃላፊነት የሚጠየቅበት ምክንያት የለም በማለት በነፃ አሰናብቶታል። ይግባኝ የቀረበለት የፌ/ክፍተኛ ፍ/ቤትም ውሣኔውን አጽንቶታል።

ይህ ችሎት በጥቅምት 30 ቀን 1999 በዋለው ችሎት ጉዳዩ ለሰበር እንዲቀርብ ትዕዛዝ ሰጥቶ የግራ ቀኙን መልስ እና የመልስ መልስ እንዲሁም የቃል ክርክሩን አሰምቷል።

በዚህ ጉዳይ በዋነኛነት ታይቶ ሊወሰን የሚገባው የሕግ ጥያቄ፣ የአሁኑ መልስ ሰጭ በአደራ ተቀብሎ ያስቀመጠውንና ለክርክሩ ምክንያት የሆነውን ብር 135,912.08 ለሌላ ግለሰብ ከፍሎ በመገኘቱ ገንዘቡን ለመመለስ በኃላፊነት አይጠየቅም መባሉ በአግባቡ መሆን አለመሆኑን መመርመር ይሆናል።

በመሠረቱ በአሁኑ አመልካችና በመልስ ሰጭው መካከል በፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 1779 እና በሚቀጥሉት አንቀጾች እንዲሁም ከተያዘው ጉዳይ ጋር ቀጥተኛ አግባብነት ባለው በንግድ ሕግ ቁጥር 896 እስከ 902 ባሉት ድንጋጌዎች መሠረት የአደራ ውል ስምምነት ያለ መሆኑ ይታወቃል። በዚህ የውል ግንኙነት ተቃራኒ የሆነ ስምምነት ከሌለ በቀር አደራ

ተቀባዩ ባንክ በተጠየቀ ጊዜ በአደራ የተቀበለውን ገንዘብ የመመለስ ግዴታ ያለበት መሆኑ ሳይቀር በአደራ የተቀበለውን ገንዘብ አስፈላጊ ለሆኑ ስራዎቹ እንዲገለገልበት መብት የሚያገኝ መሆኑን የንግድ ሕግ ቁጥር 896 በግልጽ ደንግጓል። በተመሳሳይ ሁኔታ ተቃራኒ ስምምነት በሌለበት ሁኔታ አደራ አስቀማጩ በአደራ ተቀባዩ ዘንድ ያስቀመጠውን ገንዘብ በማንኛውም ጊዜ በሙሉ ወይም በከፊል ሊያዝበት የሚችል መብት ያለው ስለመሆኑም በዚህ ንግድ ሕግ ቁ. 898/1/ ላይ ተመልክቷል። በያዝነው ጉዳይ የአሁኑ መልስ ሰጭ በአደራ የተቀበለውን የአመልካችን ገንዘብ አደራ አስቀማጩ ወይም በሕግ አግባብ ሥልጣን የተሰጠው ክፍል ሳያዘው ገንዘቡን አሳልፎ ለሌላ ክፍሉ ተገኝቷል። ለክፍያውም ምክንያቱ የማጭበርበር ተግባር ድርጊት መሆኑ ተረጋግጧል። አቶ ሐይደር ከዲር በተባለ ሰው ተፈፀመ በተባለው የማጭበርበር ተግባር የተጭበረበረው የአሁኑ መልስ ሰጪ ባንክ እንጂ የአሁኑ አመልካች አይደለም። የአሁኑ መልስ ሰጭ ተጭበርብሮ ከሆነ ያጭበረበረውን ሰው በሕግ አግባብ ከሶ ከሚጠይቅ በቀር ተቃራኒ ስምምነት በሌለበት ሁኔታ የተቀበለውን የአደራ ገንዘብ አደራ አስቀማጩ በተጠየቀ ጊዜ የማይመልስበት ሕጋዊ ምክንያት የለም። የማጭበርበር ተግባሩ ሕጋዊ ስርዓቱን ባልተከተለ የፍርድ ቤት ማጎተም መሆኑ የአደራ ተቀባዩን ባንክ ኃላፊነትም አይቀንሰውም። በመጨረሻ በዚህ የማጭበርበር ተግባር ሊጎዳ የሚችል ክፍል ቢኖር በቀጥታ የማጭበርበር ተግባሩ ሰለባ የሆነው መልስ ሰጪ ባንክ እንጂ በምትኩ ያልተጭበረበረው አደራ አስቀማጭ ሊሆን የሚችልበት የሕግ አግባብ አይኖርም።

በአጠቃላይ ተቃራኒ ስምምነት በሌለ ጊዜ የአደራ ገንዘብ እንደተጠየቀ የሚከፈል ገንዘብ ነው። አደራ ተቀባዩ ተጭበርብሎ ነው በማለት የሚያነሳው መቃወሚያ ገንዘቡ እንዲከፈል በተጠየ ጊዜ ከመክፈል የሚያግደው አይደለም። የሥር ፍ/ቤት በአደራ ተቀባይና በአደራ አስቀማጩ መካከል የተደረገ ተቃራኒ ስምምነት መኖሩን ሳያረጋገጥ “መልስ ሰጪ ሐሰተኛ ነው ተብሎ ሊታወቅ በማይችል የፍርድ ቤት ትዕዛዝ መሠረት የከፈለ በመሆኑ በኃላፊነት

የሚጠየቅበት ምክንያት የለም” በማለት የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ነው ብለናል።

ው ሣ ኔ

- የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በሐምሌ 30 ቀን 1996 በመ/ቁ. 29968 የሰጠው ውሳኔ እና የፌ/ከ/ፍ/ቤት መጋቢት 25 ቀን 1998 ዓ.ም. በመ/ቁ. 33810 የሰጠው ውሳኔ ተሸሯል።
- መልስ ሰጭ ባንክ ክስ የቀረበበትን ገንዘብ ብር 135,912.08 /አንድ መቶ ሰላሣ አምስት ሺህ ዘጠኝ መቶ አስራ ሁለት ብር ከዜሮ ስምንት ሣንቲም/ ክስ ከቀረበበት ጊዜ ጀምሮ ከሚታሰብ ሕጋዊ ወለድ ጋር ለአመልካች ይክፈል፤
- አመልካች ለዳኝነት የከፈለውን ገንዘብ መልስ ሰጪ ይተካ፤ የጠበቃ አበል 10% ይክፈል፤ ኪሣራ በ 286 ፣ 2000 /ሁለት ሺህ/ ለአመልካች ይክፈል።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ነ/ዓ